

ЛЕШЕК ЕНГЕЛКИНГ (1955) е полски поет, прозаик, преводач, литературовед и критик. Следва полонистика във Варшавския университет. Защитава докторат в университета в Лодз (2002). През периода 1984–1995 г. е редактор в литературното списание „Литература на Швече“ („Literatura na Świecie“, бълг. „Литературата по света“). Преподава във Варшавския университет (1997–1998) история на чешката литература и на чешкия и словакия филм и история на полската поезия в университета „Палацки“ в Оломоуц. От 1998 г. чете лекции по теория на литературата, сравнително литературознание и история на

чешкия и словакия филм в Университета в Лодз.

Енгелкинг е сред най-изтъкнатите съвременни преводачи на чешка поезия и проза.

Автор е на четири стихосбирки: Автобус за хотел „Китера“ (Autobus do hotelu Cytera, 1979), Собствени и чужди хайку (Haiku własne i cudze, 1991), Майсторката на калиграфия и други стихотворения (Mistrzynie kaligrafii i inne wiersze, 1994), Петият дом (Dom piąty, 1997). През 2000 г. излиза том с избрани и нови стихотворения (I inne wiersze). Неговата поезия е издавана в Канада, САЩ, Русия, Чехия, Словакия, Украйна. Като литературовед се утвърждава с книгата Делничност и мит. Поетика, програми и история на „Групата 42“ в контекста на авангардизма на ХХ в. (Codziennosc i mit. Poetyka, programy i historia Grupy 42 w kontekstach XX-wiecznej awangardy, Lodz, 2005) и литературноисторическата монография за „Групата 42“.

* * *

Zmarli są zagranicą
Za murem
Za żelazną kurtyną
Listy stamtąd nie dochodzą
Ani widokówki
Nie wiemy nawet czy żyją
Czy zdrowi
Jak im się wiedzie
Nikt tam jakoś nie jeżdżi
Na wycieczki ani służbowo
Nie ma nikogo
Kto mógłby
Coś o nich opowiedzieć
Przynajmniej nikogo
Godnego zaufania.

* * *

Умрелите са някъде в чужбина
Отвъд стената
Зад желязната завеса
Писма оттам не идват
Нито картички
Дори на знаем живи ли са
Здрави ли са
И как се чувстват
Не заминава никоой там
В командировка
Нито на екскурзия
Човек способен да разкаже
За мъртвите аз не познавам
Поне човек на който
Да повярваш.

* * *

W boju li, w stranstwii, w wolnach
Puszkina

Dzisiaj jest rocznica mojej śmierci.
Może.
Minus ile lat?
O której godzinie,
Minucie...
Ciekawe,
Jakie mają skłonności
Truposze spod tego znaku.

* * *

В бою ли, в странствии, в волнах
Пушкина

Днес е годишнината на смъртта ми.
Възможно е.
След колко ли години?
В кой час,
В коя минута...
Любопитно
Какви особености има
мъртвец от тази зодия.

* * *

Przyszedłem na dworzec. Umarli
wsiadali i wysiadali. Pociągi
odjeżdżały. W poczekalniach
rozkładało się parę trupów,
przechadzało się, piło ostre i cuchnące płyny,
pojadało ścierwo.
Wsiadałem i wysiadałem z pociągów,
a bilet na prom ciążył
mym powiekom.

* * *

Отидох на гарата. Мъртвите
се качваха и слизаха. Влаковете
заминаваха. В чакалните
няколко двойки трупове се разпадаха,
ходеха насам-натам, пиеха остри зловонни газове,
похапваха си плът.
Качвах се и слизах от влакове
и билетът за ферибота притискаше
моите клепачи.

SENSACJA

Pod ścianą supermarketu
publiczna egzekucja.

Skazani
mimo wielokrotnie powtarzanych reklam
odmówili kupienia
proszku z aktywatorem.

Gdy salwa milknie,
wbiegają dziewczęta w bikini,
zrywają z trupów koszule
i demonstrują
działanie proszku i odplamiacza.

Nie czuć już krwi ani prochu.
Peż świeżości...
Sensacja!

СЕНЗАЦИЯ

Покрай една стена на супера
ще се извършва екзекуция.

Осъдените –
без да послушат неспирните реклами шумни –
отказали да купят
прах за пране със активатор.

Когато залповете стихват,
момичета в бикини притичват до стената
и смъкват ризите от трупове,
за да покажат какъв ефект
постига активаторът.

Нито следа от кръв или барут.
Ах, колко свежо...
Каква сензация!

* * *

Улица Wolności? – powtórzyła pytanie.
Pan do więzienia?
To ta, przy której jest więzienie.
O, widzi pan te wieżyczki strażnicze?
Tam jest ulica Wolności.

* * *

Улица „Свобода“ ли? – повтори тя въпроса ми.
В затвора ли отивате?
Това е улицата край затвора.
О, виждате ли надзирателските вишки?
Това е улицата „Свобода“.

ULICA

Ulica wpadła do mnie,
 usiadła na kanapie.
 Hm – mówię – hm, ulico,
 czy chcesz zwiedzić moje słowa?
 Nie, może później – odparła. –
 Napiłabym się kawy,
 napiłabym się herbaty,
 napiłabym się wina.
 Potem była słodziutka
 jak małe kociątko,
 weszliśmy w moje słowa
 i spędziliśmy noc
 na innej kanapie,
 na kanapie ze zgłosek
 miękkich i szeleszczących.
 Rano szukał ulicy
 pan posterunkowy,
 ludzie podobno
 nie mogli znaleźć domów,
 nie mogli znaleźć biur
 nie mogli znaleźć sklepów.
 W dodatku trzeba było
 zmienić trasy
 niektórych tramwajów.
 Ale ulica miała lekkiego kaca
 i została w słowach
 „Napiłabym się likieru
 i mocnej kawy“.
 A ja byłem w kropce.

УЛИЦАТА

Улицата влезе в мен
 и седна на канапето.
 Хм – казах аз, – хм, улицо,
 не искаш ли да видиш моите думи?
 Не – отказа тя, – може би по-късно.
 Пие ми се кафе,
 пие ми се чай,
 пие ми се вино.
 А после беше миличка
 като малко коте,
 влязохме в моите думи
 и прекарахме нощта
 на друго канапе,
 на канапе от срички,
 меки и шумолящи.
 На сутринта дежурният полицай
 потърси улицата,
 хората май
 не можеха да си намерят къщите,
 не можеха да си намерят офисите,
 не можеха да си намерят магазините.
 Освен това
 наложи се и няколко трамвая
 да променят маршрута си.
 Но улицата имаше лек махмурлук
 и предпочете да остане в думите
 „Пие ми се ликьор
 и силно кафе.“
 А аз останах в точката.

MIASTO

W chińskiej dzielnicy
smok wysiaduje jaja.
W zimowej dzielnicy
zamieć,
w letniej – plucha
co za pogoda
sarkają przechodnie.
W nocnej dzielnicy
wysiadło światło,
w dziennej dzielnicy
wysiadło słońce.
W dzielnicy uciech
śmiech zamiera na ustach.
W szklanej dzielnicy
pękają lustra,
jedno po drugim.

ГРАД

В китайския квартал
дракон мъти яйца.
В зимния квартал
има виелица,
в летния – мръсотия,
що за време,
роптат минувачите.
В нощния квартал
слезе светлина,
в дневния квартал
слезе слънце.
В квартала на веселието
смехът умира на устните.
В стъкления квартал
пукат огледала
едно след друго.

TRZY ĆWICZENIA STYLISY- CZNE NA TEMAT OGNIА

I
Wiecznie kłapie paszczą
Nienasycony
Jeden wielki brzuch
bez dna
Wszehpożeracz

II
Ten co niesie światło
Ten co ciska światłem
Ten co pluje światłem
Lіże językiem światła
ciemność
Oświećta
ciemność
żeby ją lepiej zobaczyć

III
Rozżarzony pocałunek
z języczkiem
lodowaty
mocny
jak śmierć

ТРИ СТИЛИСТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ НА ТЕМА ОГЪН

I
Вечно мляскане на паст
Ненаситна
Един голям корем
бездънен
Всеяден

II
Този който носи светлина
Този който хвърля светлина
Този който пръска светлина
С език от светлина
облизва мрака
Разсветва
мрака
за да го видиш по-добре

III
Нажежена целувка
с леден
език
силен
като смъртта.

**TRZY ĆWICZENIA STYLIS-
CZNE
NA TEMAT JESIENI**

I
Złociszę i czerwoność
na stroje,
na nastroje,
na paradę.

Wiatr przehula wszystko.

Zostanie kostur zebraczy
i kostropata ręka
wyciągnięta po prośbie.

II
Najpierw
kanonady efektów:
bengalskie ognie metafor,
akrobacje konceptów,
clownady kalamburów,
słodkie, błogie eufonie,
rymy wyszukane,
rymy głębokie,
rymy składane,
rymy łamane,
rymy wewnętrzne,
aliteracje,
anafory,
antytezy
i gołe tyłki
aniołków-lolitek
już trochę przekwitających.
Potem
ograniczenie,
skrajna prostota.
Czerń i biel,
estetyka pustki
i
cisza.

III
Może i ładne,
ale
zdychanie.

**ТРИ СТИЛИСТИЧНИ
УПРАЖНЕНИЯ
НА ТЕМА ЕСЕН**

I
Златисто и червено
по дрехи,
по лица,
по улици.

Ще разпилее всичко вятърът.

Остава просешка тояга
и грапава ръка,
протегната за милостиня.

II
Най-напред
канонади от ефекти:
бенгалски огньове от метафори,
акробатика от понятия,
клоунади от каламбури,
сладки, сладостни еуфонии,
изискани рими,
дълбоки рими,
съставни рими,
начупени рими,
вътрешни рими,
алитерации,
анафори,
антитези
и голи задничета
на невръстни ангелчета,
попрецъфтели вече малко.
После
ограничения
и абсолютна простота.
Черно и бяло,
естетика на пустотата
и
мълчание.

III
Може би е красиво,
но
(е) умираше.

**TRZY ĆWICZENIA STYLISTYCZNE
NA TEMAT FOTOGRAFII**

I
Sprytna sztuczka.
Trik
i czas nieruchomieje.

II
Teraz już wiecznie to samo.
Wieczny uśmiech,
wieczna zabawa z wiecznym psem,
wieczna zaduma pisarza.
Chyba wybiorę wieczne hard porno.

III
Ale przecież oni wszyscy
są martwi
jak mucha w bryle bursztynu.

**ТРИ СТИЛИСТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ
НА ТЕМА ФОТОГРАФИЯ**

I
Хитър фокус.
Трик
и времето застива.

II
Сега е вече вечно едно и също.
Усмивка вечна,
игрички вечни с вечно куче,
писател вечен в унес вечен.
Да имаш вече можеш дори хардпорно вечно.

III
Но все пак всички
мъртви са
като мушица в капка кехлибар.

ŻONY POETÓW

Żony poetów
 Nie mają lekko,
 Ciągłe się natykają
 Na wiersze do jakichś kobiet,
 O których nawet nie wiadomo,
 Czy ich sobie wymyślili,
 Ślady przeszłości,
 Echa sąsiednich godzin,
 Błogie pomruki,
 Jak by to mogło być, gdyby...
 Tutaj kawałek biustu,
 Tam zapach,
 Gdzieś włos na porównaniu,
 A ówdzie uśmiech,
 Który jest może
 Uśmiechem bez ust,
 Ale kto wie, czy nie należy
 Do tej czy innej wywłoki.
 Jakieś imiona,
 Jakieś inicjały,
 Dwuznaczne motta,
 Dziwaczne tytuły
 I w ogóle zwykle
 Cholera wie, o co chodzi.

Ech, zakneblować by im rękę,
 Nógę,
 Mózg na ścianie.

ЖЕНИТЕ НА ПОЕТИТЕ

На жените на поетите
 Не им е лесно.
 Все им попадат
 Стихове за разни жени,
 Дето дори не знаят
 Дали той не си ги е измислил.
 Следи от миналото,
 Отзвучи от скорошни мигове.
 Сладко прошепване,
 Какво ли би станало, ако...
 Тук парче от сутиен,
 Там следи от парфюм,
 Някакъв косъм за сравнение.
 По някоя усмивка,
 Която може и
 Да няма устни,
 Но бог знай
 Коя въртиопашка му се е усуквала.
 Някакви си имена.
 Някакви инициали.
 Двусмислени посвещения,
 Чудати заглавия.
 И изобщо, най-често
 Дявол знай за какво става дума.

Ех, да има как да им приковат ръцете,
 Краката,
 мозъка на стената.

Превод от полски: **Йорданка Трифонова**